

Høring - forskrifter til tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling i barnehage, grunnskole og videregående opplæring

Status

Innsendt til Utdanningsdirektoratet

Automatisk bekreftet via lukket innsending. Innsendt av: hj@norsklektorlag.no

Innsendt av

Hanne Jørgensen

Innsendt dato

2. oktober 2025

På vegne av

Norsk Lektorlag

Målgruppe

Organisasjon (Privat)

Stilling

Økonomi- og administrasjonssjef

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

Høring om forskrifter til tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling i barnehage, grunnskole og videregående opplæring

1. Svare på høringen

Vi har delt høringen inn i tre ulike høringsnotater.

- Litt lenger ned på denne siden stiller vi fire overordnede spørsmål til forslagene til forskrift.
- Deretter kan dere velge å gi høringsuttalelse til en, to eller til alle tre forskriftene.
- Omtaler av de største endringene, vurderinger og spørsmål til de ulike forslagene til forskriftene finner dere i venstre kolonne eller ved å trykke på knappen *Gå til neste* som er nederst til høyre på hver side.
- Nederst på hver side finner dere forslaget til forskriften som vedlegg. Alle forslagene til forskrift finner dere også samlet som vedlegg nederst på denne siden.

2. Høring om forskrifter til tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling i barnehage, grunnskole og videregående opplæring

Utdanningsdirektoratet sender med dette forslag til tre forskrifter for følgende tilskuddsordninger på høring:

- Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole
- Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring
- Forskrift om tilskudd til videreutdanning i barnehage, grunnskole og videregående opplæring

Vi sender forslaget på høring med frist for uttalelser 1. oktober 2025. Våre høringer er åpne for alle, og alle som ønsker det kan uttale seg.

3. Om høringen

Tilskuddsordningene skal bidra til å støtte og styrke det lokale arbeidet med kompetanse- og kvalitetsutvikling i barnehage og skole. Tilskuddsordningene omfatter ansatte i barnehage, grunnskole, SFO, videregående opplæring inkludert fagopplæring i bedrift, opplæring for voksne, PP-tjenesten og kulturskole. Høringen er felles for forskriftene til de tre tilskuddsordningene for statlig støtte til kompetanseutvikling, fordi vi ønsker å understreke at ordningene skal ses i sammenheng og forsterke hverandre.

Utdanningsdirektoratet vil i løpet av høsten 2025 publisere utdypende forklaringer til forskriftene, veiledning og eksempler på udir.no.

Bakgrunnen og innretningen for de tre tilskuddsordningene er beskrevet i Prop. 1 S (2024-2025) for Kunnskapsdepartementet. Det tas forbehold om Stortingets godkjenning av statsbudsjettet for 2026. Forskriftene vil gjelde fra 2026.

4. God sammenheng mellom de tre forskriftene

Dagens statlige støtteordninger til kompetanseutvikling har blitt etablert på ulike tidspunkt, for ulike målgrupper og med ulik innretning og forvaltning. I utviklingen av et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling har vi lagt vekt på samordning og forenkling, å legge bedre til rette for at ordningene støtter lokale kompetansebehov og å bedre sammenhengen mellom kollektiv og individuell kompetanseutvikling.

Den første tilskuddsordningen er en videreutvikling av dagens tilskuddsordning for lokal kompetanseutvikling for barnehage og grunnsopplæring. Kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring er en ny ordning som baserer seg på samordning av dagens to tilskuddsordninger, kalt desentralisert ordning skole og desentralisert ordning yrkesfag.

I dag er det søknadsbaserte ordninger for støtte til eier til videreutdanning for lærere i barnehage og grunnsopplæring, som forvaltes av Udir. I den nye tilskuddsordningen for videreutdanning fordeles midlene direkte til kommuner, fylkeskommuner og private skoler etter en forholdsmessig fordeling. Kommunen fordeler midler videre til private barnehager.

Til grunn for vurderinger og valg i utarbeidelsen av forslag til forskrifter ligger statistikk, evalueringer, rapportering fra og dialog med aktørene i dagens ordninger.

Forskriftene til de tre tilskuddsordningene skal bidra til at det blir enklere for kommuner, fylkeskommuner og private eiere å planlegge langsiktig og se ordningene i sammenheng. Vi har vurdert om én felles forskrift med tre underkapitler kunne bli et godt arbeidsverktøy. Ulempen er at forskriftsteksten da ville bli lang og med mange særvilkår for hver ordning. Vi har derfor konkludert med at det er mest hensiktsmessig å ha tre oversiktlige forskrifter, én for hver tilskuddsordning. For å kommunisere sammenhengen mellom ordningene, og at ordningene har et felles overordnet mål, har vi foreslått en felles innledning i de tre forskriftene for å understreke at ordningene er utarbeidet for å bli brukt i sammenheng.

Legger de tre forskriftene til rette for å kunne se ordningene i sammenheng ved planlegging av kompetanseutvikling? Utdyp gjerne i kommentarfeltet.

Vet ikke

Ingen kommentar fra instansen

Gir forslaget til forskrift rom for lokal tilpasning i og på tvers av ordningene? Utdyp gjerne i kommentarfeltet.

Vet ikke

Ingen kommentar fra instansen

5. Ivaretagelse av medbestemmelse i forskriftene

Gode og involverende lokale utviklingsprosesser og medbestemmelse er sentralt i alle tre ordningene. Den felles teksten om innretningen av forskriftene legger til grunn sentrale bestemmelser og rammer for bruk av tilskuddet, og presiserer at medbestemmelse skal ivaretas etter hovedavtalens bestemmelser:

Kommuner, fylkeskommuner og private eiere har ansvar for at virksomhetene drives i samsvar med regelverket, og dette omfatter også et ansvar for å legge til rette for kompetanseutvikling for sine ansatte, jf. rammeplan for barnehagen kap. 2 og opplæringslovens § 17-8. Medbestemmelse skal ivaretas etter hovedavtalens bestemmelser.

I tillegg inneholder tildelingskriteriene et eksplisitt krav om at kompetansebehovene skal være basert på inkluderende prosesser i den enkelte virksomhet.

**Er forslaget til forskrift og tildelingskriterier tydelig nok formulert til å ivareta medbestemmelse på en god måte?
Utdyp gjerne i kommentarfeltet.**

✕ Nei

Kommentar

En spørreundersøkelse gjennomført av Lektorlaget blant egne medlemmer i september 2025 viser at kun 8 % har tillit til at kommunene treffer riktige avgjørelser om prioritering av videreutdanning og etterutdanning for ulike ansattgrupper i skolen. Under 3 av 10 har tillit til at skoleledelsen vurderer skolens kompetansebehov for etter- og videreutdanning på en god måte, med god involvering av ulike ansattgrupper. Dette er alvorlige tilbakemeldinger fra våre medlemmer på dagens ordninger og på hvordan krav om behovsvurdering blant lærerne, og medvirkning «nedenfra» i praksis ikke har blitt godt nok praktisert. Med utvidelse av målgruppene innenfor samme ordning, frykter vi at denne tilliten fortsatt vil være lav under de nye tilskuddsordningene.

Det blir viktig framover at lokale skolemyndigheter «må sørge for å involvere de ansatte i vurdering av kompetansebehov og tiltak gjennom kollektive prosesser og partssamarbeid», slik Kunnskapsdepartementets strategi for system for kompetanse- og karriereutvikling for ansatte i barnehage og skole vektlegger (s 16).

Vi mener de foreslåtte forskriftene er mangelfulle, da de ikke sikrer en nasjonal minsteforventning om hvordan slike «kollektive prosesser» bør foregå.

I dagens etterutdanningsordning ser vi at undervisningspersonalets stemmer, som de viktigste aktørene i systemet, ikke når frem. Vi har også fått tilbakemeldinger om at mange etterutdanningstiltak under den desentraliserte ordningen ikke er tilpasset skolens reelle etterspørsel etter faglige temaer og emner på kurs, men snarere drives av det pedagogiske utgangspunktet den nærmeste universitets- eller høyskole-institusjonen har. Vi frykter disse problemene vil bli videreført med de nye forskriftene.

Utdanningsdirektoratet viser til at medbestemmelse skal ivaretas etter hovedavtalens bestemmelser.

I Oslo kommune er disse beklageligvis vært mangelfulle. Siden det er satt grense for deltakelse i medbestemmelse i Oslo kommune er ikke alle lærerorganisasjoner i Oslo kommune deltakere i medbestemmelse etter Dokument 24. Eksempelvis er våre medlemmer i Oslo ikke representert på medbestemmelsesmøter. Vi savner en mer offensiv holdning fra nasjonale skolemyndigheter i å sikre at etter- og videreutdanningsordninger møter behovene i lærer- og lektorprofesjonene, ved å stille tydelige medvirkningskrav når kompetansebehov lokalt skal vurderes.

Vi savner også en henvisning til hovedtariffavtalen i KS-området sitt kapittel 3 punkt **3.3 Kompetanse – læring og utvikling**:

Kompetanse og kompetanseutvikling har stor betydning for den enkelte ansatte, kommunen/fylkeskommunen og samfunnet. Dette gjelder både videregående opplæring, høyskole- og universitetsutdanning, voksenopplæring, etter- og videreutdanning, kompetansegivende oppgaver og utvikling av realkompetanse.

For å sikre og utvikle virksomhetens generelle og spesielle kompetanse er det viktig å vurdere den enkelte ansattes formal- og realkompetanse, stimulere til faglig refleksjon og tilrettelegge for kompetansedeling og andre kompetansehevende tiltak. Det er viktig at arbeidstakerne motiveres til å øke sine kunnskaper og styrke sin kompetanse samt at kommunene/fylkeskommunene legger stor vekt på målrettet og planmessig opplæring og utvikling av sine arbeidstakere gjennom interne og/eller eksterne tilbud. Det må legges til rette for arbeidsplassbasert opplæring. Arbeidsgiver og den enkelte arbeidstaker har hver for seg og i fellesskap et ansvar for å ivareta kompetanseutviklingen.

Arbeidsgiver har ansvar for å kartlegge de ansattes kompetanse og analysere kommunens/fylkeskommunens kompetansebehov. I analysen bør også oppgavedeling mellom yrkesgruppene inngå, slik at de ulike yrkesgruppene i størst mulig grad får brukt sin kompetanse. På denne bakgrunn og etter drøftinger med de tillitsvalgte, skal det

utarbeides en plan for gjennomføring av kompetansehevede tiltak på ulike nivåer i virksomheten. Overordnet kompetanseplan skal være tilgjengelig for alle ansatte.

6. Ivaretagelse av ulike målgrupper

I de to tilskuddsordningene for kollektiv kompetanseutvikling er ulike hensyn og behov i barnehage og grunnskole og i studieforbereende og yrkesfaglige utdanningsprogram i videregående opplæring forsøkt ivaretatt ved at samarbeidsforumets langsiktige plan skal legge føringer for fordeling av midler mellom målgruppene, jf. forskriftenes § 9 a. I utkastet til forskrift om tilskudd til videreutdanning presiseres det at ulike målgrupper skal ivaretas i barnehage- og skoleeiers vurdering av kompetansebehov, jf. § 5 a.

Det vil også være en rapportering på hvordan de ulike målgruppene ivaretas. Dette vil gjøre det mulig å følge med på bruken av midlene og at de ulike målgruppenes behov ivaretas over tid.

Er forslaget til forskrift tydelig nok formulert til å ivareta ulike målgrupper på en god måte? Utdyp gjerne i kommentarfeltet.

✕ Nei

Kommentar

§ 9A i foreslåtte forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring sier kun noe om at samarbeidsforumets langsiktige plan skal legge føringer for fordeling av midler mellom studieforbereende og yrkesfaglige utdanningsprogrammer med utgangspunkt i lokale behovsvurderinger og målene for tilskuddsordningen. Det ligger ingen føringer om en jevn fordeling, og en kan se for seg situasjoner der fylkeskommunen vektlegger et ekstra behov for kompetanseutvikling ved yrkesfaglige utdanningsprogrammer, som vil gjøre at ansatte som underviser primært på studieforbereende, ikke blir tilgodesett.

§ 5 i foreslåtte forskrift om tilskudd til videreutdanning sier at vurderingen av kompetansebehov skal ivareta alle målgrupper. Samtidig skal den også ivareta evt. nasjonale prioriteringer, kompetansekrav og samiske perspektiver. Lektorer som fra før møter de formelle kompetansekravene for tilsetting og undervisning etter opplæringsloven, står etter vårt syn fortsatt i fare for å ikke få et videreutdanningstilbud med dette forslaget. Også med *kompetanse for kvalitet* vet vi at lektorer ble nedprioritert med mindre utvidelse av fagkrets var ønskelig.

NOU 2022:13 fastslo: «Det er færre lærere i videregående opplæring enn i grunnskolen som har deltatt i videreutdanning, siden deres søknader ikke har blitt prioritert i like stor grad hittil. Det er også en utfordring at tilbudene i Kompetanse for kvalitet ikke har vært godt nok tilpasset de behovene lærere i videregående opplæring har. Lærere i videregående opplæring trenger bedre og mer tilgjengelig videreutdanningstilbud, både for å følge utviklingen i fagene de underviser i, men også for å kunne ivareta en stadig mer mangfoldig elevgruppe»

7. Andre kommentarer

Har du andre kommentarer kan du skrive dem her.

Kommentar

I tråd med nasjonale ambisjoner om en god, offentlig fellesskole, mener vi staten må ta ansvar for
rause etter- og videreutdanningsordninger som gjør at alle ansattgrupper i skolen får jevnlig faglig
påfyll. At lektorene selv har bekostet en høy grunnutdanning, må ikke diskvalifisere dem fra å få en
oppdatering av fagene sine. Livslang læring må også gjelde for akademikere ansatt i skolen.
Alle vitenskapsfag og skolefag utvikler seg over tid. Jo eldre grunnutdanningen er, jo større vil
behovet være for kompensatorisk videreutdanning. Lektorer med masterutdanning og mye
arbeidserfaring trenger både etterutdannings- og videreutdanningstilbud for å få ferske erfaringer
med og fra vitenskapsfaget. Mange av våre lektorer ønsker dessuten videreutdanningstilbud i
vitenskapsfaget, og er ikke nødvendigvis interessert i en didaktisk retning på alle
videreutdanningstilbud.

Ingen generell kommentar fra instansen

Med hilsen

Monica Helene Sydgård
Divisjonsdirektør

Ida Large
Avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole

1. Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole

Forskriften for kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole er en videreutvikling av de forskriftsfestede felles retningslinjene for regional ordning barnehage, desentralisert ordning skole og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, som ble fastsatt i 2021.

I utkastet til forskrift har vi vektlagt behov for langsiktighet, forenkling og klargjøring. Hovedinnretningen for ordningen er beholdt, og mange bestemmelser videreføres som i dag, uten innholdsmessige endringer. Noen bestemmelser er slettet eller skrevet sammen for å unngå gjentakelser i forskriften. Bestemmelsene som innebærer innholdsmessige endringer, omtaler vi nedenfor.

2. Mål og målgruppe for tilskuddsordningen

Forslag til forskriftens § 1 slår fast at midlene i tilskuddsordningen skal brukes til kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole og at tilskuddsordningen skal bidra til å styrke profesjonelle læringsfellesskap i barnehager og grunnskoler vurdert ut fra lokale behov.

Partnerskap med universiteter og høyskoler skal fortsatt være hovedmodellen, men vi foreslår å åpne for at kommuner og private eiere også kan inngå forpliktende samarbeid med fagskoler eller andre relevante kompetansemiljøer, jf. forslaget i § 1. Siden målgruppen for ordningen skal kunne favne alle grupper ansatte i barnehager og skoler, og i tillegg ansatte i SFO, PP-tjenesten, kulturskolen og andre tverrfaglige tjenester i kommunene i målgruppen, jf. § 2, er det behov for å kunne inngå samarbeid med fagskoler. Det har også vært et behov for å kunne inngå samarbeid med andre kompetansemiljøer, spesielt på det spesialpedagogiske feltet.

3. Kriterier for måloppnåelse

Forslaget til forskrift innebærer også en endring av kriterier for måloppnåelse i § 5. I dagens ordninger omhandler kjennetegn på måloppnåelse prosesser som skal være gjennomført, mens forslaget til nye kjennetegn på måloppnåelse i større grad er knyttet til utbytte av tiltakene, for bedre å tydeliggjøre forventningene nasjonale myndigheter har til utbyttet av ordningen.

Av innholdsmessige endringer innebærer forslaget også en tydeliggjøring av statsforvalters oppgaver som tilskuddsforvalter. I § 7 foreslår vi at statsforvalter med utgangspunkt i behovsmeldinger og samarbeidsforums langsiktige plan, lager et forslag til fordeling som presenteres og drøftes i samarbeidsforum. Etter drøfting og innspill fra samarbeidsforum, skal statsforvalter fatte vedtak og tildele midler i tråd med vedtaket.

Den viktigste endringen i forslaget er at det er statsforvalter som skal lage et forslag til årlig fordeling av midler, i stedet for at samarbeidsforum skal lage en innstilling. Forslaget presiserer at samarbeidsforum ikke er juridisk

vedtaksmyndighet, og understreker forumets strategiske rolle ved at statsforvalter skal legge vesentlig vekt på samarbeidsforumets langsiktige plan, jf. § 7.

4. Eiers egenandel eller egeninnsats i ordningen

I desentralisert ordning for skole er det i dag krav om 30 prosent egenandel av de midlene som går til skoleeier, mens det ikke er krav om egenandel for midlene som tildeles til universiteter og høyskoler. I kompetanseløftet og i regional ordning barnehage er det ikke krav om en spesifikk egenandel. I arbeidet med forskriftene er både alternativet om egenandel og egeninnsats blitt vurdert. I § 11 foreslår vi at det ikke settes et fast krav til egenandel i ordningen, men at behovsmeldingen skal inneholde en beskrivelse av eiers egeninnsats, og at dette skal gjelde for både barnehage og skole. Vi mener dette vil gi eier noe mer fleksibilitet enn i dag, også sett opp mot at vi foreslår å videreføre bestemmelsen om at deler av midlene i ordningen kan brukes til koordinatorkfunksjon.

5. Andre endringer

Vi foreslår å endre navnet på ordningen fra «lokal kompetanseutvikling» til «kollektiv kompetanseutvikling» for å understreke at kompetanseutviklingen skal være kollektiv for hele eller deler av kollegiet. Når de nye ordningene trer i kraft, vil dessuten alle tre tilskuddsordningene være tydelig forankret i lokale behov.

I dagens tilskuddsordning for regional ordning for barnehage kan inntil 30 prosent av midlene benyttes til kompetansetiltak for å styrke grunnkompetansen i barnehagene (tilretteleggingsmidler til blant annet arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning og annen deltidsbarnehagelærerutdanning). Forslaget til forskrift innebærer å rendyrke ordningen til å ha kollektiv kompetanseutvikling som formål, og at de særskilte kriteriene for barnehage om grunnkompetanse derfor tas ut av forskriften. Det vil fortsatt være statlige midler i samme størrelsesorden som i dag til å støtte grunnkompetanse. I forbindelse med statsbudsjettet for 2026 vil vi komme tilbake til hvordan disse midlene skal innrettes.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Tilskuddsordningen innebærer en samordning og videreutvikling av de forskriftsfestede felles retningslinjene for regional ordning barnehage, desentralisert ordning skole og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, som ble fastsatt i 2021. Dette vil medføre en administrativ forenkling for lokalt nivå knyttet til planlegging og samordning av behovsmeldinger. Statsforvalters og samarbeidsforums roller er tydeliggjort i forslaget til ny forskrift. Forslaget til forskrift innebærer ikke økonomiske konsekvenser for de ulike aktørene.

Ivaretar forslaget en tydelig og god ansvars- og rollefordeling mellom aktørene i ordningen? Utdyp gjerne i kommentarfeltet.

Vet ikke

Ingen kommentar fra instansen

7. Andre kommentarer til forskriften om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole

Har du andre kommentarer kan du skrive dem her.

Kommentar

Vi viser til kommentarer til etterutdanningsordningen for videregående opplæring, som også er relevante for ordningen for grunnskole.

Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring

1. Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring

Tilskuddsordningen for kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring er en ny ordning. Den er en samordning av de delene av desentralisert ordning for skole og kompetanseløftet som gjelder videregående opplæring, og dagens desentraliserte ordning for yrkesfag. I arbeidet med ny tilskuddsordning for kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring, har vår tilnærming vært at forskriften skal være kortfattet og utformet slik at den gir fylkeskommunene mer fleksibilitet og større handlingsrom, enn dagens ordninger.

Forslaget til forskrift er utformet slik at den er mest mulig likt forslag til forskrift for kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og skole. Selv om dette er to separate forskrifter, skal dette ikke være til hinder for samarbeid mellom grunnskole og videregående opplæring om kollektiv kompetanseutvikling.

Vi foreslår også å kalle denne ordningen «kollektiv kompetanseutvikling» for å understreke at formålet med ordningen er kollektiv kompetanseutvikling for hele eller deler av kollegiet. Når de nye ordningene trer i kraft, vil dessuten alle tre tilskuddsordningene være tydelig forankret i lokale behov.

2. Mål og målgruppe for tilskuddsordningen

I § 1 er forslaget å forskriftsfeste at tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling skal bidra til å styrke kollektiv kompetanse og utvikling av profesjonelle læringsfellesskap i og mellom skoler og lærebedrifter. I delmålene synliggjøres prinsippet om lokale behov, partnerskap med universiteter og høyskoler, samarbeid med fagskoler og andre relevante kompetansemiljøer.

Tilskuddsordningen har alle ansatte i studieforberedende og yrkesfag som målgruppe, både de i skole og de i lærebedrift.

Forslaget viderefører at tiltakene i ordningen som hovedregel skal gjennomføres i partnerskap mellom fylkeskommuner og universiteter og høyskoler. Det vil, som i ordningen for barnehage og grunnskole, også være mulig å inngå samarbeid med fagskoler og andre relevante kompetansemiljøer. Dette vil være spesielt aktuelt innen fag- og yrkesopplæringen.

3. Fylkeskommunen og samarbeidsforums rolle

I tilskuddsordningen for videregående opplæring vil fylkeskommunene både være mottakere av tilskuddsmidlene, og de vil ha ansvaret for å organisere og gjennomføre ordningen, samt koordinere arbeidet i og med samarbeidsforum.

Forslaget til forskrift § 7 presiserer at samarbeidsforum er et rådgivende organ for fylkeskommunen, og skal ivareta kompetanseutviklingsbehovene for ansatte i videregående skoler og instruktører og faglige ledere i lærebedrifter,

samt prøvenemndsmedlemmer.

Forskriftens § 8 omhandler samarbeidsforums sammensetning og oppgaver. Intensjonen med samarbeidsforum er å sikre medvirkning og medbestemmelse for aktørene i alle faser av utviklingsarbeidet i tilskuddsordningen. En viktig oppgave for forumet vil også være å sikre involvering av de private videregående skolene i ordningen, og sørge for at alle målgrupper i ordningen ivaretas over tid.

4. Hospitering og yrkesfaglærer 2

Tildelingskriteriene i § 4 er bestemmende for hvilke tiltak som kan få midler i ny ordning for kollektiv kompetanseutvikling. Hospiteringsordning og yrkesfaglærer 2-ordningen videreføres i ny ordning som del av kollektive kompetanseutviklingstiltak. Det innebærer at ordningene kan brukes så lenge det er i tråd med mål for den nye tilskuddsordningen. Dette vil omtales nærmere på Utdanningsdirektoratets nettsider, som i dag.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Tilskuddsordningen for kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring er en samordning av de delene av desentralisert ordning for skole og kompetanseløftet som gjelder videregående opplæring og dagens desentraliserte ordning for yrkesfag. Forslaget legger opp til stor handlefrihet og en administrativ forenkling for fylkeskommunen. Forslaget til forskrift innebærer ikke økonomiske konsekvenser for fylkeskommunene.

Ivaretar forslaget en tydelig rolle- og ansvarsfordeling mellom aktørene i ordningen? Utdyp gjerne i kommentarfeltet.

Vet ikke

Ingen kommentar fra instansen

6. Andre kommentarer til forskriften om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring

Har du andre kommentarer kan du skrive dem her.

Kommentar

Individuell kompetanseutvikling bør også kunne skje som etterutdanning, ikke kun som videreutdanning

Tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling fører ofte i praksis til at arbeidsgiver ikke tilbyr etterutdanning som er tilpasset den enkelte ansattes førkunnskaper og kompetansebehov. Sammenlignet med andre sektorer og kunnskapsprofesjoner, mangler i stor grad lærere og lektorer muligheten til å ta korte kurs, basert på egne faglige utviklingsbehov, tilpasset eget kompetansenivå. Det er et paradoks at en med dette systemet setter likhetstegn mellom individuell kompetanseutvikling og studiepoeng. Lektorlaget mener nasjonale skolemyndigheter også burde legge til rette for at lærere og lektorer på individuell basis kan ta faglig påfyll i form av korte kurs, seminarer og annen etterutdanning. Slik etterutdanning bør kunne tas på tvers av de lokale/regionale samarbeidsavtalene med aktører i universitets- og høyskolesektoren.

Vi savner en tydelig sammenheng mellom tiltakene og fullføringsreformen

I Meld. St. 21 (2020–2021) *Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden* står det at det skal gjennomføres nye kartlegginger av kompetansen til lærere i videregående opplæring, for å kunne følge utviklingen og vurdere relevante tiltak for mer og bedre kompetanse. Det går også frem av stortingsmeldingen at det er nødvendig å tilpasse etter- og videreutdanningstilbud til endrede strukturer og behov som følge av fullføringsreformen. Lektorlaget savner slike føringer i forskriftene.

Lektorlaget mener færre målgrupper ville økt sannsynligheten for suksess

Lektorlaget har ikke ønsket utvidelsen av målgrupper innenfor samme ordning.

Målgruppen framkommer av § 2, hvor mange ulike ansattgrupper ramses opp. Vi mener en naturlig avgrensning kan være at målgruppen kun omfatter ansatte i fylkeskommunene.

Kompetansebehovsvurdering - en mulig for profesjonalisering innenfra

Kompetansebehovsvurderingen skal ifølge forskriften være basert på inkluderende prosesser med videregående skoler og lærebedrifter. Vi mener den foreslåtte forskriften ikke gir gode nok rammer for og nasjonale forventninger til hvordan medvirkningsprosessene innad på hver enkelt skole, bør være. Dette er en svakhet ved forskriftsteksten. Det bør stilles krav om at hver rektor kan vise til systematisk innspillsarbeid om behov, og at behovsvurderingen er forankret i de ulike ansattgruppene. En langsiktig plan for kompetansebehov må være jobbet fram med systematisk medvirkning fra ulike ansattgrupper.

Vi mener det bør stilles krav om at skoleeiere rapporterer om hvilke behov for etterutdanning som er meldt inn fra ulike ansattgrupper, hva som faktisk ble gjennomført pr år, samt resultater fra brukerevaluering pr tiltak. Videre må skoleeier rapportere om hvilke innmeldte behov som ikke ble dekket i foregående periode, og vise til planer for hvordan dette søkes dekket for kommende perioder.

§ 8 om samarbeidsforums sammensetning sier at partene i arbeidslivet lokalt og de mest sentrale arbeidstakerorganisasjonene skal inkluderes i forumet. Det må «ivareta tilstrekkelig representativitet og ha en hensiktsmessig størrelse». Dette mener vi er uheldige føringer som i praksis kan medføre at arbeidstakerorganisasjoner holdes utenfor samarbeidsforumet. Vi har ulike lærerorganisasjoner i Norge, som representerer ulike interesser, og nasjonale myndigheter bør ikke legge opp til en forskjellsbehandling av disse gjennom nasjonale forskrifter.

Øvrige merknader

Kjennetegn på måloppnåelse viser til gjennomføring, planer om endring, styrking av læringsfelleskap og praksisrettet lærerutdanning- men sier ellers ikke noe om fag, fagområder eller temaer, med unntak av § 5-d som vektlegger

kompetanse «for å forebygge utenforskap, fremme inkludering og gi et tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert de som får individuelt tilrettelagt opplæring».

Totalt sett blir fagene skolen består av, totalt usynlig i dette bildet. Vi frykter mange lokale skolemyndigheter på denne bakgrunnen vil fortsette nedprioriteringen av faglige relevante tilbud for lektorene.

Videre ser flere kjennetegn på måloppnåelse i § 5 til å være vanskelige å måle, eksempelvis at tiltakene har bidratt til «planlagt praksisendring». Vi merker oss at ambisjonene her kun strekker seg til *planlagt* praksisendring, og ikke til *faktisk* praksisendring. Dette er neppe intensjonen.

Formuleringen om at erfaringene skal styrke lærerutdanningene begrenser leverandørutvalget til fagmiljøer ved lærer- og lektorutdanningene. En risikerer å utelukke fagmiljøer på universitetsnivå som kan tilby et mangfold av etterutdanning innen disiplin-fagene, som er spesielt relevant for faglærere som underviser i studieforberedende utdanningsprogrammer. Vi frykter de disiplin-faglige miljøene bli valgt bort, som følge av denne føringen.

Forskrift om tilskudd til videreutdanning i barnehage, grunnskole og videregående opplæring

1. Forskrift om tilskudd til videreutdanning i barnehage, grunnskole og videregående opplæring

Tilskuddsordningen til videreutdanning er den ordningen som innebærer størst endringer sammenlignet med i dag. I dag er det etablert tre separate videreutdanningsordninger for henholdsvis barnehagelærere, lærere i skole og yrkesfaglærere, med ulik innretning og ulike vilkår for å få støtte. Føringer for dagens videreutdanningsordninger er forankret i følgende strategier:

- Kompetanse for fremtidens barnehage – revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2023–2025
- Kompetanse for kvalitet - strategien for videreutdanning for lærere og skoleledere fram mot 2025 (revidert i 2023)
- Yrkesfaglærerløftet – for fremtidens fagarbeidere

Ordningene vedtas i statsbudsjettet, og nærmere føringer og veiledninger er beskrevet på udir.no.

Videreutdanningsordningene har hittil ikke vært regulert i forskrifter. Ordningene har vært søknadsbaserte, og midlene har vært knyttet til den enkelte ansatte som søker videreutdanning gjennom Utdanningsdirektoratets søknads- og oppfølgingssystem.

I ny tilskuddsordning slås disse tre ordningene sammen, og målgruppen utvides. Tilskuddet vil bli forholdsmessig fordelt til kommuner, fylkeskommuner og private skoler. Dagens søknads- og oppfølgingssystem i Utdanningsdirektoratet blir avviklet. Endringene er nærmere beskrevet i Prop. 1 S (2024–2025) for Kunnskapsdepartementet.

I tillegg er følgende vilkår og føringer for ordningen fastsatt, jf. Prop. 1 S (2024-2025) for Kunnskapsdepartementet og tillegg nr. 23 til tildelingsbrev til Udir for 2024 med oppdrag 2024-027:

- Retningslinjene for tilskuddsordningen for videreutdanning skal gi like vilkår for lærere og andre ansatte til å gjennomføre videreutdanning med 25 prosent permisjon med lønn, og med en egenandel på 25 prosent for skoleeier.
- Ledere er ikke en del av den nye tilskuddsordningen.
- Det skal unntaksvis kunne åpnes for at det utbetales stipend til deltaker på videreutdanning.
- Kommunen som barnehagemyndighet fordeler midler videre til private barnehager. Først fordeles midlene forholdsmessig mellom kommunale og private barnehager, deretter vurderer kommunen hvilke private barnehager som har størst behov og fordeler til disse.
- Kommunen som barnehagemyndighet dekker egenandelen for private barnehager.

2. Mål og målgrupper for tilskuddsordningen

Forskriftens § 2 presiserer hvilke målgrupper som er omfattet av ordningen, og vi har også lagt inn en presisering av at videreutdanning må bygge på en grunnutdanning i form av fag- eller svennebrev, en fagskoleutdanning eller en grad i høyere utdanning.

Ledere i barnehage og skole skal ikke omfattes av tilskuddsordningen for videreutdanning. Vi har vurdert om dette bør presiseres i selve forskriften. Ledere kan i mange tilfeller være et upresist begrep, blant annet fordi mange barnehagelærere har stilling som pedagogisk leder, og at noen styrere og skoleledere har delt stilling som styrer/skoleleder og lærer. Det kan derfor være tilfeller der ansatte har behov for videreutdanning innenfor fag og fagområder de underviser i, samtidig som de har en delvis lederstilling.

Vår vurdering er at det ikke er hensiktsmessig å fastsette hvem som ikke kan få støtte til videreutdanning i selve forskriften, men at vi heller bør omtale dette særskilt i en forklarende tekst med eksempler på udir.no.

3. Tildelingskriterier

Tildelingskriteriene som er foreslått i § 4 er formulert så tydelig som mulig, med føringer gitt av Kunnskapsdepartementet. Kriteriene understreker at midlene skal benyttes til videreutdanning som gir uttelling i form av studiepoeng, og at midlene skal dekke barnehage- og skoleeiers utgifter til permisjon med lønn for de som tar videreutdanning.

Den ansatte som tar videreutdanning tilsvarende 30 studiepoeng skal ha 25 prosent permisjon med lønn. Tilskuddet dekker 75 prosent, og kommuner, fylkeskommuner og private skoler skal bidra med en egenandel på 25 prosent. Kommunen skal dekke egenandelen for private barnehager. Barnehage- og skoleeier kan velge å gi mer permisjon med lønn utover dette.

Reglene om at midlene i særskilte tilfeller helt eller delvis kan utbetales som stipend til deltaker, at eier har et ansvar for tilrettelegging, og at eiers andel også kan dekke utgifter til reise, opphold, læremidler og eventuell studieavgift gir rom for skjønn og tolkning lokalt. Disse bestemmelsene vil bli utdypet med veiledning og eksempler på udir.no.

4. Kjennetegn på måloppnåelse

Vi foreslår fire kjennetegn på måloppnåelse i forskriftens § 5. Det første gjelder prosess og hvordan eiere har vurdert og prioritert slik at videreutdanningen er i tråd med lokale behov. Det andre kjennetegnet retter seg mot antall deltakere som har gjennomført videreutdanning og dermed oppnådd ny formell kompetanse. De to siste kjennetegnene på måloppnåelse handler om hva videreutdanningen har bidratt til av praksisendring og økt kvalitet, og om hvordan barnehage- og skoleeier har lagt til rette for kunnskapsdeling i egen virksomhet for å styrke det profesjonelle læringsfellesskapet.

5. Forvaltning og saksbehandling

Bestemmelsene i §§ 6-12 omhandler forvaltning og saksbehandling.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

I tilskuddsordningen for støtte til videreutdanning vil endringene i innretning medføre at fylkeskommunene, kommunene som skoleeier og private skoler får lavere utgifter i form av egenandel ved permisjon med lønn per deltaker sammenlignet med i dagens ordning for lærere i skolen. Kommunen som barnehageeier vil få utgifter til egenandel ved permisjon med lønn for deltakere på videreutdanning. Det er ikke egenandel i dagens

videreutdanningsordning for barnehagelærere. I tillegg skal kommunen dekke utgiftene til egenandel for private barnehager. Kommunen får økte kostnader til egenandel for ansatte i barnehager som tar videreutdanning. I tillegg kan kommunen få noe økt administrasjon ved at de skal gjøre en vurdering av private barnehagers behov for tilskudd.

I sum vil de økonomiske konsekvensene for kommunene være små. Kunnskapsdepartementet vil komme nærmere tilbake til de økonomiske og administrative konsekvensene for kommunene i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.

Er forslaget til forskrift utformet tydelig nok til å støtte kommuner, fylkeskommuner og private barnehager og skoler i arbeidet med å planlegge og prioritere videreutdanning? Utdyp gjerne i kommentarfeltet.

Vet ikke

Ingen kommentar fra instansen

7. Andre kommentarer til forskriften om tilskudd til videreutdanning i barnehage, grunnskole og videregående opplæring

Har du andre kommentarer kan du skrive dem her.

Kommentar

NOU 2022:13 fastslo: «Det er færre lærere i videregående opplæring enn i grunnskolen som har deltatt i videreutdanning, siden deres søknader ikke har blitt prioritert i like stor grad hittil. Det er også en utfordring at tilbudene i Kompetanse for kvalitet ikke har vært godt nok tilpasset de behovene lærere i videregående opplæring har. Lærere i videregående opplæring trenger bedre og mer tilgjengelig videreutdanningstilbud, både for å følge utviklingen i fagene de underviser i, men også for å kunne ivareta en stadig mer mangfoldig elevgruppe med et sammensatt utfordringsbilde»

I vår spørreundersøkelse svarte 5 av 10 at de frykter at ansatte som oppfyller kompetansekrav i fag ikke vil bli tilgodesett i ny ordning for videreutdanning.

Med de høye ambisjonene vi har for kvalitet i barnehage og skole i Norge, bør en øke budsjetttrammen for videreutdanning, i stedet for å søke å skvise inn alle ansattgrupper innenfor budsjetttrammene som gjelder i dag for ordningen for lærere. Argumentet om en bærekraftig ordning bør ikke kun gjelde i et kommune-økonomisk perspektiv, ordningen må også være bærekraftig for den enkelte ansatte som skal ta videreutdanning. En legger i praksis opp til at den ansatte må bruke mer av egen fritid for å ta videreutdanning, noe vi mener er det motsatte av å gjøre videreutdanning reelt tilgjengelig. 25 % permisjon for å ta videreutdanning på 30 STP er for lite. En slik lavere permisjonsgrad vil gjøre det mindre attraktivt å ta videreutdanning, og vi er særlig bekymret for at videreutdanning med dette systemet i praksis vil bli forbeholdt ansattgrupper uten omsorg for barn/eldre, og lite tilpasset en heterogen ansattgruppe.

Med forskriftsformuleringer om at skoleeier *kan* (og ikke *skal*) dekke utgifter forbundet med videreutdanning, mener vi det er sannsynlig at ansatte i enda høyere grad vil bli bedt om å dekke utgifter forbundet med videreutdanning selv, som reise, opphold og læremidler. Vi mener forskriften burde fastslå at arbeidsgiver skal dekke «utgifter til reise, opphold, læremidler og eventuell studieavgift i forbindelse med gjennomføringen av videreutdanningen» (§ 4 tildelingskriterier).

Meld. St. 21 (2020–2021) *Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden* innebærer endringer i tilbudsstrukturen og fag- og timefordelingen, med mål om at flere fullfører og består videregående opplæring. Dette medfører trolig at noen lærere må utvide eller endre fagkretsen sin, noe noe som skaper nye behov for videreutdanning. Disse behovene må gjenspeiles i budsjettene framover. I tråd med prinsipper for livslang læring, også for lærere og lektorer, mener Lektorlaget det er nødvendig å innføre en forskriftsfestet Nederst i skjemaet rett til relevant videreutdanning i læreryrket, hvert femte år.